

С Т А Н О В И Щ Е

От: доц. д-р Соня Цветанова Георгиева

СУ „Св. Климент Охридски“, Стопански факултет, катедра „Икономика и управление по отрасли“, Професионално направление: 3.8. Икономика

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.8. Икономика, Икономика и управление по отрасли (публичен сектор) в СУ „Св. Климент Охридски“

Автор на дисертационния труд: **Стойко Георгиев Митов**

Тема на дисертационния труд: **„Бюджетиране и контрол в публичния сектор (приложение на инструмента на балансираната карта с показатели в държавните университети)**

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № РД 38-375/04.06.2018 г. на Ректора на СУ „Св. Климент Охридски“

1. Информация за дисертанта

Стойко Митов е роден през 1989 г. Завършва висше образование в ПУ „Паисий Хилендарски, факултет по „Икономически и социални науки“ с образователно-квалификационна степен „Бакалавър“ по „Макроикономика“ и по „Стопанско управление“. През 2014 г. придобива ОКС „Магистър“ по специалността „Счетоводство и контрол“ в СУ „Св. Климент Охридски“, Стопански факултет. В хода на бакалавърското обучение той участва активно в дейността на студентските организации: представител е на студентите във Факултетния съвет и в Общото събрание на факултета по „Икономически и социални науки“ в ПУ, председател е на комисията по научна дейност към факултетния студентски съвет и член на Международната студентска организация АИЕСЕК.

Стойко Митов е редовен докторант към катедра „Икономика и управление по отрасли“ в Стопански факултет на СУ „Св. Климент Охридски“ по професионално направление 3.8. Икономика, Икономика и управление по отрасли (публичен сектор). По време на докторантурата той изпълнява добросъвестно индивидуалния си план и завършва успешно работата си по дисертационния труд, предложен за защита. Същевременно Стойко Митов натрупва и преподавателски опит като води упражнения по следните учебни дисциплини: Управленско счетоводство, Финансово счетоводство, Микроикономика, Стопанска история.

2. Обща характеристика на дисертационния труд

Предложената за защита дисертация е в обем от 234 страници. Състои се от въведение, три глави, заключение и библиография. Неговата структура е добре осмислена и логична. Изследването е направено на базата на солиден емпиричен материал и много източници, национални и чужди, научни и нормативни, с оглед решаването на поставените задачи. Добро впечатление оставя задълбоченото познаване и критичния поглед на автора по отношение на използваната литература.

Дисертационният труд е посветен на безспорно **актуален проблем**, свързан със значимостта на висшето образование като обществено благо и важен фактор за постигането на интелигентен и устойчив растеж. В условията на висока конкурентност, в която работят университетите на настоящия етап, от особено значение е търсенето на нови форми на управление, оптимизиращи тяхната дейност. Докторантът подчертава, че основен проблем е преодоляването на финансовата ограниченост на публичния ресурс и организирането на финансовия механизъм на университетите така, че да отговорят на съвременните предизвикателства към висшето образование и научните изследвания при съхраняване на принципа на социалната справедливост и равен достъп до образование като социално благо, осигурявано от държавата (стр. 5, Дисертация).

Докторантът формулира ясно **целта и задачите** на своето изследване, а именно разработването на комплексен модел за оценка на организационната ефективност на държавните университети, отчитащ субординацията на организационните процеси в контекста на връзката „цели – организационни механизми – резултати“. За постигането на тази цел авторът формулира пет основни задачи (стр. 5-7, Дисертация), които решава успешно в хода на проучването.

Обект на изследването е системата на висшето образование, която е част от инфраструктурата на публичния сектор, а **предметът** е свързан с теоретико-приложните проблеми относно реализирането на организационна ефективност, както и нейната проекция върху процеса на предоставяне на образователни услуги.

В първа глава е очертана базисната теоретична рамка на държавното висше образование като публично благо със смесен характер и част от обществения сектор, респективно от публичните финанси. Образователната услуга се вписва в рамките на теорията за публичния избор, тъй като нейното предоставяне е част от държавните функции, а решението за размера на нейното предлагане зависи от общественото търсене на подобен тип блага. Според автора, държавните университети не могат да останат изолирани от процесите на обвързването на финансовия ресурс, предоставян от държавата, с резултатите от дейността. Това обуславя необходимостта от промяна в конвенционалното университетско управление, която да доведе до повишаване на организационната ефективност на висшето учебно заведение. Втора глава е посветена на модела на балансираната система от показатели за ефективност (БСПЕ) в сферата на държавното висше образование. Дефинирани са основните понятия, обоснована е приложимостта на модела на БСПЕ, разработен е адаптиран вариант на този модел в рамките на държавен университет от класически тип, чиято дейност включва обучение

на студенти и провеждане на научни изследвания. Третата глава представя резултатите от апробирането на модела на БСПЕ въз основа на приложението му в конкретна организационна структура, а именно факултет, на университет от класически тип. При апробацията на модела е направен SWOT анализ на Стопанския факултет на СУ и са установени две проблемни области: първата се характеризира с недостатъчно поддържане на специфична информационна база данни, с която да се обезпечи потенциалното внедряване в дейността на определени комплексни модели, какъвто е БСПЕ; втората група от проблеми е свързана с липсата на гъвкавост на факултетния мениджмънт при вземането на управленски решения, което е от съществено значение предвид интензивността на процесите във външната среда и настъпващите промени.

Приложенията в хода на работата методология и мултидисциплинарен подход (холистичен, онтологичен, хетеродоксален, исторически, системен, сравнителен, абстрактно-логически) са изцяло в полза на изследването и защитата на изследователската теза. Тя гласи, че висшето образование, предлагано от държавните университети, е смесено публично благо, което дава възможност на неговите потребители да получат по-висока пазарна оценка на трудовия пазар, създавайки условия за иновативно и технологично развитие на икономиката и реализирането на икономически растеж. Тезата съдържа и твърдението, че за подобряване на качеството на образователните услуги и за стимулиране на научно-изследователската дейност е необходимо да се подобри организационната ефективност на университетите чрез внедряването на комплексен модел за оценка на университетската дейност.

3. Оценка на научните и научно-приложни приноси

В заключителната част на автореферата Стойко Митов представя своето виждане за теоретичните и научно-приложни приноси в дисертационното изследване, които приемам и оценявам като реални негови постижения. В синтезиран вид тези приноси се съдържат в теоретичната систематизация на моделите за същността на публичните блага и равнището на тяхното предлагане от позициите на образователната услуга и нейната значимост за общественото развитие. Разработен е адаптиран към публичните политики и пазарната реалност модел за дейността на държавен университет от класически тип. Високо оценявам научно-приложния характер на дисертационния труд – за първи път в България е апробиран модел на БСПЕ в държавен университет, което е израз на иновативен подход за оценка на резултатността от предлагането на публични образователни услуги. В случая става дума за оптимизиран управленски модел, адаптиран от практиката на организациите в реалната икономика. Направената симулация на модела на балансираната система от показатели може да се използва за усъвършенстване на университетското и факултетното управление с цел модернизирание на висшето учебно заведение.

4. Оценка на публикациите по дисертацията

Стойко Митов е приложил три научни статии, свързани с темата на дисертационния труд. Според изискванията на нормативната база те са достатъчни по брой и обем и представят основните резултати от изследването в научните среди. Докторантът участва също с доклади в редица национални и международни конференции, има и други публикации в университетски сборници в България..

5. Оценка на автореферата

Авторефератът е направен съобразно научните изисквания и отразява коректно структурата на дисертацията, целите, задачите и методите на изследване, както и основните акценти в съответните глави.

6. Критични бележки и препоръки

Определени критична бележка може да бъде отправена относно начина на представяне на икономическите теории и модели в първа глава на дисертацията.

Предвид бъдещата научна работа на докторант Стойко Митов моята препоръка към него е да насочи част от усилията си към публикуване в международни научни списания.

Заклучение

Представеният дисертационен труд и публикациите на автора отговарят на изискванията, предвидени в Закона за развитие на академичния състав в Република България. Имайки предвид цялостното изложение по-горе убедено предлагам на научното жури да присъди образователната и научна степен „Доктор“ на Стойко Георгиев Митов по професионално направление 3.8. Икономика, Икономика и управление по отрасли (публичен сектор).

04.08.2018 г.

Подпис:

Доц. д-р Соня Георгиева